

ולכן, יכולה לגבות איזה מהם שתדחה.

גופא, אמר רב נחמן: שני שטרות היוצאין בזה אחר זה — ביטל שני את הראשון.

אמר רב פפא: ומודה רב נחמן, דאי אוסיף ביה דיקלא — לתוספת כתביה.

ואמרינן: זה פשיטא, שאם היה השטר הראשון במכר, והשטר השני במתנה — מסתבר שלא נתכוין לבטל את השטר הראשון, אלא רק כדי ליפות כחו הוא דכתב ליה, משום דינא דבר מצרא.

"דינא דבר מצרא" הוא זכות קדימה שיש לשכנים בקניית נכסי דלא נידיי על פני אנשים אחרים.

"בר מצרא" נקרא השכן אשר מיצרי שדהו גובלים בשדה העומדת למכירה על ידי בעליה, ויש לו לשכן זכות קדימה לקניית השדה על יתר הקונים מדין "ועשית הישר והטוב", לפי שעדיף לו לאדם שיהיה רכושו מרוכז במקום אחד. ורק לשכן יש את העדיפות הזאת.

זכות הקדימה של בר מצרא שייכת רק כאשר מוכר בעל השדה את שדהו, אבל לא

כשנותנה במתנה, שיכול הוא ליתנה למי שהוא חפץ בו, ואינו צריך ליתנה במתנה לשכנו.

ולכן כתב לו שטר מתנה, בנוסף לשטר המכר, כדי שלא יוכלו לבוא אליו השכנים בטענת בר מצרא⁽⁴⁰⁾.

וכל שכן שאם היה שטר הראשון במתנה, והשטר השני במכר, שודאי לא ביטל השטר השני את השטר הראשון, דאמרינן: משום דינא דבעל חוב הוא דכתב כן. דהיינו, שבשטר מכר קבל עליו אחריות, שאם יבוא בעל חוב ויטרוף ממנו את השדה, יוכל לחזור על המוכר לגבות ממונו. מה שאין כן מתנה, שאין בה אחריות.

אלא, אי שניהם, שני השטרות, במכר, או ששניהם במתנה — ביטל שני את הראשון, מאי טעמא ביטל?!

רפרם אמר: אימר אודויי אודי ליה בעל השטר שהשטר הראשון מזויף היה, ונתרצה לו המוכר או הנותן להגבות בשטר השני, מזמן שני.

רב אחא אמר: אימר, על ידי כתיבת השטר השני — אחולי אחליה הלוקח או המקבל

וכך", דאם כן היתה גובה את שתי הכתובות, כדאמרינן לעיל. תוס'.

40. וכתבו התוס', שהלוקח יצניע את שטר המכר, שאם יראה את שניהם, יחול עליו דין בר מצרא. שאפילו במתנה שכתוב בה אחריות, יש דין בר מצרא. עוד כתבו, שאם הלוקח עצמו מצרן, אין לו דין בר מצרא, שהרי ביטל שני את הראשון.

והביאו דיש מפרשים דלאו דווקא נקט משום דינא דבר מצרא, דאפילו כשלא שייך דין בר מצרא, לא ביטל שני את הראשון, כיון שיש נפקא מינה לענין דרך, דהיינו, שנחלקו תנאים במס' בבא בתרא, באדם שמכר לאחר שדה, ועוברת בה הדרך לבור ודות של המוכר, אם צריך המוכר לקנות מהלוקח דרך — או לא, ואפילו מאן דאמר שמוכר — בעין רעה מוכר, מודה הוא שנותן מתנה — בעין יפה נותן.